

## Nota edytorska

Najważniejszą zasadą edycji jest dochowanie wierności oryginałom. Dlatego zakres ingerencji edytorskiej w przedrukowanych tekstach ograniczyłem do zmian koniecznych – których wprowadzenie ma służyć czytelności zebranego materiału i wyeliminowaniu różnic w zakresie formy jednego typu informacji tekstowych między poszczególnymi ogniwami antologii. Wprowadzone w części źródłowej zmiany zostały uzgodnione z rozwiązaniami przyjętymi w części wstępnej, a podstawę zastosowanych ujednoliczeń stanowi współczesna praktyka edytorska i założenia serii, zgodnie z którymi zarówno w tekście zasadniczym, jak i w oryginalnych przypisach:

- tytuły utworów i ich części oraz rubryk prasowych złożono pismem pochyłym, tytuły czasopism i wydawnictw ciągłych natomiast – pismem prostym, w cudzysłowie;

- ustalono użycie półpauzy jako jedyne go znaku pełniącego funkcję myślnika oraz notację zakresów – z półpauzą, bez spacji;

- przyjęto zapis inicjałów i akronimów bez spacji oddzielających poszczególne składniki skrótu;

- w funkcji cudzysłowu pierwszego stopnia zastosowano cudzysłów apostrofowy, w funkcji cudzysłowu drugiego stopnia – cudzysłów francuski;

– przyjęto jednolitą notację odnośnika do przypisu – cyfrą, w przypadku zbiegu odsyłacza i kropki lub przecinka odsyłacz zawsze zapisywany jest jako pierwszy;

– usunięto incydentalnie spotykane dodatkowe spacje w kontekstach niebudzących wątpliwości (np. przed znakiem interpunkcyjnym zamykającym wypowiedzenie, podwójne spacje);

– zlikwidowano podwójne wyróżnienia cytatów;

– wszędzie podano pełną notację dat rocznych.

Tego rodzaju uspoźnienie typograficzno-edytorskie, niezbędne w przypadku przedstawienia pewnej całości, na którą składa się niemal trzydzieści publikacji przygotowanych przez wielu autorów i różne, głównie prasowe, redakcje, nie ma zacierać żadnych właściwości wypowiedzi i nie stoi w sprzeczności z dążeniem do udostępnienia Czytelnikowi możliwie kompletnej wiedzy, jaką zawiera tekst drukowany. Wyszedłem z założenia, że wszystkie zachowane w tomie osobliwości wypowiedzi, nawet te, które na swój sposób mogą zatrzymywać, zastanawiać i chwilowo zakłócać lekturę, są niezastąpionym dopełnieniem krytycznoliterackiego komentarza i w niepowtarzalny sposób oddają kształt polemiki w jej najbardziej autentycznej postaci. Traktuję je jako jedyne w swojej wymowie źródło wiedzy o czasach i okolicznościach, w których teksty powstały – odzwierciedlają bowiem między innymi staranność korekty, tempo prac, indywidualne cechy stylu poszczególnych autorów, a przede wszystkim atmosferę sporu. Stanowisko to znajduje zresztą bezpośrednie uzasadnienie w jednej z zawartych w tym tomie wypowiedzi. Znaczącym argumentem wydaje się bowiem dygresja Stefana Kisielewskiego, który w swoim artykule *Przeciw ciasnocie* nie omieszczał wytknąć jednemu z uczestników dyskusji pewnej rażącej niedbałości:

W tym jednak wypadku jest on [Borowski] niewątpliwie ofiarą ataku literackiego neobarbarzyństwa; objawia się ono nawet w zewnętrznej formie artykuliku p. St.P. – daleko jej do poprawności językowej – od błędów i niezręczności stylistycznych, aż się tam roi<sup>1</sup>.

Powtarzam więc za autorami nie tylko podział tekstu z zastosowanymi w pierwodrukach oznaczeniami, wyróżnienia i przypisy – zachowuję również pochodzącą z tych wydań pisownię oraz interpunkcję, słownictwo, frazeologię i gramatykę. Rezygnując w opracowaniu z modernizacji języka, a także ze zmian uwzględniających wytyczne poprawnościowe obowiązujące w czasach, w których przedrukowane teksty powstały, odstępuję zarówno od korygowania prawdopodobnych usterek, lapsusów oraz oczywistych błędów, jak i rozstrzygania o notacji form budzących wątpliwości, ujednolicania, uwspółcześniania form wyrazowych itp. Z uwagi na dużą liczbę tego typu odstępstw oraz nadrzędne kryterium wydania nie opatruję tekstów włączonych do antologii zwyczajowo stosowanymi oznaczeniami redakcyjnymi służącymi potwierdzaniu zgodności z oryginałem; użycie wykrzykników w tej funkcji ograniczam do wskazywania nietypowo notowanych lub błędnie podanych nazw własnych (niektóre z nich dodatkowo objaśniam w przypisie) oraz form gramatycznych, które zdają się zakłócać tok składniowy. Komentarz interpunkcyjny w tych przypadkach, podobnie jak wszystkie pozostałe dopiski edytorskie w tej części – nieliczne uzupełnienia literowe w wyrazach pospolitych oraz niezbędne dopiski z zakresu przestankowania (oznaczenie granicy zdania lub cytatu) – notuję **w nawiasach kwadratowych**. Wielokropkiem w nawiasie kwadratowym odnotowuję wszystkie zastosowane w tej

<sup>1</sup> S. Kisielewski, *Przeciw ciasnocie*, „Dziś i Jutro” 1947, nr 32, s. 4.

edycji pominięcia. Opuszczenia obszerniejszych fragmentów uzupełniam dokładniejszą informacją w przypisach. W przedrukach występują wyłącznie oryginalne podkreślenia w niezmienionej postaci graficznej.

Na osobny komentarz edytorski zasługują trzy ostatnie teksty zamieszczone w części *Spór właściwy*. By zasygnalizować zarówno specyficzną formę pierwodruków (maszynopis), jak i okoliczności ich powstania, charakter wydawnictwa, w którym zostały one zamieszczone, w przedrukach tych zachowuję zgodny z oryginałem zapis tytułów i cytatów, maszynopisowy kształt cudzysłowu i apostrofu, ukośnik w funkcji nawiasu, oraz (w pierwszym z tych tekstów) wszystkie typowe dla maszynopisu rozwiązania notacji w obrębie przypisów.

Trzeba także zaznaczyć, że w przypadku niektórych tekstów zawartych w antologii trudno o ścisłość dotyczącą daty publikacji, wiadomo zaś na pewno, że część z nich ukazywała się równolegle lub w krótkich odstępach czasu – dlatego zaproponowany w tomie układ poszczególnych ogniw dyskusji został oparty przede wszystkim na chronologii rocznej, w obrębie której grupowałem wypowiedzi w polemiczne pary.